

РЕШЕНИЕ

№ 293

гр. Бургас, 06.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и втора година
в следния състав:

Председател: Мариана Г. Карастанчева
Членове: Таня Т. Русева Маркова
Кристиян Ант. Попов

при участието на секретаря Ани Р. Цветанова
като разгледа докладваното от Кристиян Ант. Попов Въззивно гражданско
дело № 20222100500136 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК. Образувано е по въззивна жалба подадена от “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД с ЕИК 204083846, представлявано от Калинка Пенчева Александрова, чрез адв. Силвия Стефанова, срещу Решение №1279/28.10.2021 г. по гр.д № 4616/2020 г. по описа на Районен съд – Бургас, с което е уважен иск с правна квалификация чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД и “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД е осъдено да заплати на Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/, с адрес гр.Бургас, ул.“Александър Батенберг“ 1, представлявано от Галин Николов сумата от 4000 лева /четири хиляди лева/, представляваща обезщетение за нанесените неимуществени вреди, изразяващи се в накърнен престиж, в резултат на разпространени от ответника, чрез сайта му rns.bg и публикувана в него статия на 22.07.2020г. със заглавие „Как ИАРА покри шабленски браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“, неверни и позорящи твърдения, ведно със законната лихва от завеждане на исковата молба – 13.08.2020г. до окончателното изплащане, като е отхвърлен иска за горницата над 4000 лева до претендираните 10000 лева.

Жалбоподателя навежда доводи за недопустимост и неправилност на първоинстанционното решение. Твърди, че практиката която първоинстанционният съд е посочил в мотивите си, касае ищци, които са

религиозна общност - частни юридически лица, за които Върховният съд приема, че може да претърпят неимуществени вреди, а в настоящия случай ИАРА била юридическо лице, разпоредител с бюджет – държавно учреждение. Никъде в съдебната практика, не съществували съдебни решения, които да признават правото на държавни юридически лица, действащи в кръга на правомощията си да търпят неимуществени вреди. Това било така, защото те осъществявали властнически правомощия и не можело да се накърни доброто име на държавна структура, доколкото тя не е самостоятелен субект на каквито и да е отношения. С тези аргументи се твърди липса на активна процесуална легитимация и недопустимост на предявения иск. Изложени са съображения обосноваващи добросъвестността на автора на статията, тъй като първата публикация била положителна за работата на ИАРА и след нея авторът не бил получил търсената от него информация по казуса с браконьерите, а вместо да отговори на запитванията на журналиста ИАРА представила информацията в съдебно заседание – година след като била поискана. Непредоставянето и на журналиста и липсата на отразяване на случая на официалната страница на ИАРА и липсата на възможност авторът на статията да се информира от друг източник за действията на ИАРА, обосновавали добросъвестността му при осъществяване на проучването. Поради това деянието не било виновно извършено. Твърди, че решението на първоинстанционния съд поставя в особена хипотеза възможността на журналистите да изпълняват служебните си задължения, защото критикувайки работата на държавни институции, те търпели неимуществени вреди и счита, че не е доказан фактическият състав на деликта. Сочи, че решението не било мотивирано по същество. Моли за обезсилване на обжалваното решение и в условията на евентуалност за неговата отмяна и постановяване на ново с което предявеният иск да бъде отхвърлен изцяло. Претендира направените по делото разноски.

В срок е подаден отговор на въззивната жалба от Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/. Въззиваемата страна счита обжалваното решение за допустимо и правилно. Твърди, че е неоснователно възражението за липса на активна процесуална легитимация. Излага съображения, че юридическите лица могат да търпят неимуществени вреди, което право било признато от вътрешната нормативна уредба - чл. 631а ал.1 и 2 ТЗ и чл. 76а вр. с 76 ЗМГО, също и от Съдът на Европейския съюз в решение по дело T-88/09 от 08.11.2011 г. Idomacchine Sri/ E. C. O. Идомакине срещу Европейската комисия и от ЕСПЧ в делото Коминжерсол срещу Португалия /Comingersoll/Portugal/. Твърди, че мотивите на съда са изцяло съобразени с представените по делото доказателства, като същите са обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност, и са съобразени с практиката на съдилищата по сходни казуси, и в нито едно законодателство не се правило разграничение на юридическите лица на частни и държавни такива. Сочи, че на 22.07.2020 г, в сайта rns.bg /Ренесанс за истината/, който бил собственост на дружеството „Биомас пауър проджект" ЕООД, била публикувана статия със наименование „Как ИАРА покори браконьери на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева", като публикацията била достигнала до неограничен брой потребители,

тъй като същата била разпространена в интернет пространството, а текстът бил написан с доста груб, обвиняващ и провокативен език. Аргументира извод, че в статията били изложени твърдения, че агенцията, посредством служителите си, прикрива престъпления и поради това ИАРА търпяла неимуществени вреди, причинени от разгласените неверни факти в онлайн публикация на посочения сайт. Твърди, че в агенцията не било постъпило нито едно запитване по повод процесната статия и, че тя няма вменено задължение да публикува в сайта си новини във връзка с дейността си. Моли за потвърждаване на обжалваното решение. Претендира сторените разноски.

Въззивната жалба е допустима, подадена в законовия срок и отговаряща на изискванията на чл. 260-261 ГПК.

При служебната проверка по чл. 269 ГПК, въззивният съд констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, поради което жалбата следва да бъде разгледана по същество.

Съдът като прецени материалите по делото, прие следното:

Производството е образувано по исковата молба на Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/, против “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 10000 лева, представляваща обезщетение за нанесените му неимуществени вреди, в резултат на разпространени от ответника, чрез сайта му rns.bg и публикувана в него статия на 22.07.2020г. със заглавие „Как ИАРА покри шабленски браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“, неверни и позорящи твърдения. Ищецът твърди, че на 22.07.2020 г, в сайта rns.bg /Ренесанс за истината/, който е собственост на дружеството “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД, е била публикувана статия със наименование „Как ИАРА покри браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“, като същата е подписана от управителя на дружеството, собственик на сайта. Публикацията е достигнала до неограничен брой потребители, тъй като е разпространена в интернет пространството, а текстът е написан с доста груб, обвиняващ и провокативен език. Излагат се твърдения и се вменяват деяния, граничещи с инкриминирани съгласно Наказателния кодекс /без да има доказателства или влязла в сила присъда от съд/, че Агенцията, посредством служителите си, прикрива престъпления, като се задава следния въпрос: „Има ли корупция в особено големи размери в ИАРА, която в случая покровителства закононарушители“, който според автора на статията се явява „риторичен въпрос“.

Твърди се, че в Агенцията не е постъпило нито едно журналистическо запитване по повод извършени проверки на инспектори в района на Шабла. Авторът на статията твърди, че „по закон, заради браконьерския улов на калкан, установените извършители би следвало да бъдат предадени на прокуратурата. В най-благоприятния за тях развой - да получат глоби по няколко хиляди лева. Лодката, с която е извършено престъплението, би трябвало да бъде конфискувана в полза на държавата и продадена в полза на хазната“. Ищецът счита, че написалото статията лице не е запознато със законодателството, уреждащо рибарството и аквакултурите, както и

останалите приложими материални и процесуални закони. Заявява се, че в статията липсва точност, конкретика, фактология, достоверност на информацията, която следва да е от проверен източник, съгласно Етичния кодекс на българските медии. Не е поискан отговор, преди публикуване на статията, от ИАРА, с оглед дейността на инспекторите в района. Агенцията няма вменено задължение да публикува в сайта си новини във връзка с дейността си, но въпреки това го прави, с оглед политиката ѝ на прозрачност и осведоменост на обществото. В статията е посочено, че са се свързали по телефон в ИАРА със секретарката на изпълнителния директор, като не е посочено нито на какъв телефон, нито на коя дата е проведен разговор, а се изнасят голословни твърдения, че директорът е извън службата. Авторът на статията твърди, че искат да съдействат на Агенцията и да съобщят къде е местонахождението на браконьерската лодка, която твърдят че е преместена, за да се довърши процедура по нейната конфискация. Отново обаче не е конкретизирано коя е лодката, къде се е намирала преди това, а само са качени снимки на колесар с покрита лодка, която не е ясно дали е била средство за извършване на административно нарушение. Ищецът твърди, че е претърпял неимуществени вреди от разгласените неверни факти в публикацията в сайта, като ответникът носи отговорност за действията на своите служители, свързани с изготвяне и публикуване на статията. ИАРА е понесла неимуществени вреди, тъй като по груб и недостоен начин са изнесени неверни твърдения за цялостната ѝ работа. Изложени са съображения, че ИАРА е длъжна да гарантира, че на лицата, отговорни за тежки нарушения, се налагат ефективни, съразмерни и възпиращи административни санкции и относно лицата, които са заподозрени или заловени да извършват тежки нарушения се предприемат мерки, които да предотвратят продължаването на съответното тежко нарушение. По тази причина ИАРА осъществява постоянен контрол и мониторинг върху улова на калкан. Изнесените в статията неверни факти накърняват престижа и доброто име на институцията и водят до спад в доверието на обществото, останалите институции в страната, заетите в сектор рибарство и Европейската комисия. В тази връзка ищецът счита, че при достигане на публикацията до органите на Европейската комисия, ще доведе до настъпването на неблагоприятни последици за Република България, тъй като в един бъдещ период, след изнасяне на такива неверни данни, няма да е възможно да се защити този важен държавен обществен интерес, изразяващ се в редуцирането на общия допустим улов за страната за следващата година. Посочва се, че горепосочените обстоятелства водят до уронване на престижа на страната по отношение на управление на националната квота, както и при събирането, докладването и записването на данни от риболова. Посочените факти в статията не са подкрепени с доказателства, поради което действията по изготвяне и публикуване на статията са нанесли неимуществени вреди на ИАРА. Моли се искът да се уважи и да се осъди ответникът да заплати обезщетение в размер на 10000 лева.

Ответното дружество не е подало отговор в срока по чл.131 ГПК, редовно уведомено по чл.50, ал.4 ГПК. В съдебно заседание се явява негов

представител и оспорва иска.

За да се произнесе по основателността на въззивната жалбата, настоящият съдебен състав обсъди доказателствата по делото, във връзка с доводите на страните, при което приема от фактическа и правна страна следното:

Правилни за изводите на първоинстанционния съд, че така предявеният иск е допустим. Налице е активна процесуална легитимация, доколкото ИАРА е юридическо лице и като такова е допустимо да претендира обезщетение за неимуществени вреди на основание извършен деликт. Поради това постановеното решение е допустимо.

Съгласно чл. 269, изр. второ ГПК, разгледано във връзка с чл. 6, ал. 2 ГПК, по отношение проверката на правилността на първоинстанционното решение, въззивният съд е обвързан от изрично посочените във въззивната жалба въпроси, чието разрешение е провокирало въззивниците да поискат преразглеждането им.

Въззивният съд, като прецени събраните в процеса доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира, че фактическата обстановка по делото се установява такава, каквата е изложена в обжалваното решение, с изключение на фактическите изводи на първостепенния съд досежно настъпилите вреди в птаримониума на ищеца.

Правилни са фактическите изводи на първоинстанционния съд, относно това, че в сайта Ренесанс за истината, на 22.07.2020г. е била публикувана статия със заглавие “Как ИАРА покри шабленски браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“. Съдържанието на статията е подробно възпроизведено в първоинстанционното решение. Установено е, че статията е разпространена чрез средство за масова информация, каквото е електронното издание на ответника и е безспорно, че лицето Калинка Пенчева е автор на статията и управител на ответното дружество и е установено, че то се явява възложител на работата.

Според чл. 49 ЗЗД този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от негово противоправно действие при или по повод изпълнението □. Възложителят на работата, при изпълнение на която е настъпило непозволеното увреждане, носи отговорност, която е безвиновна и има гаранционно обезпечителна функция и не произтича от вината на възложилия работата. Медията, като юридическо лице, носи отговорност по чл. 49 ЗЗД за вредите от публикации направени в нейни издания, като ответникът е допуснал те да бъдат разпространени, чрез действия на негови служители.

Ангажирането на отговорността на ответника по посочения ред изисква осъществяването на следния фактически състав: противоправно и виновно причинени вреди от действия на лица – служители на ответника, при или по повод извършване на възложена от ответника - юридическо лице работа и наличие на причинно - следствена връзка между действието и претърпените от ищеца неимуществени вреди.

Основният спорен въпрос в производството, пренесен и пред въззивният съд е дали ИАРА е претърпяла неимуществени вреди в следствие на разпространената статия от служители на ответното дружество и доказани ли са те при условията на пълно и главно доказване. Спорен е въпросът дали изнасянето на всички тези твърдения с негативно съдържание засягат публичния образ на ИАРА като държавна институция и уронват престижа ѝ.

По-старата българска юриспроденция изцяло отрича възможността юридическите лица да търпят неимуществени вреди – претърпени болки и страдания като субективни усещания, поради това, че тези правни субекти нямат своя психика и не могат самостоятелно да формират отношение, а тяхната воля е изразена чрез органните представители. В по-новата съдебна практика, в съответствие с понятието за неимуществени вреди възприето в международен аспект, се разшири приложението на института и се приема, че неимуществените вреди могат да представляват накърняване на репутацията на търговско дружество и уронване на авторитета и престижа на юридическото лице.

Настоящата инстанция споделя изводите в цитираната от въззиваемия – ищец практика на ВКС, ЕСПЧ и СЕС според, която юридическите лица могат да претърпят неимуществени вреди. Следва да се уточни, че решенията в тази насока не касаят държавни учреждения, а юридически лица – религиозна общност, политически партии и търговски дружества.

Съгласно чл. 5 от Закона за рибарството и аквакултурите, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) към министъра на земеделието, храните и горите е юридическо лице на бюджетна издръжка, т.е. агенцията е държавно учреждение. Както в правната теория, така и в съдебната практика е прието, че този вид юридически лица имат за основен предмет нестопанска дейност, която осъществяват в обществен интерес. Целта на тяхната дейност не е реализиране на доходи и тяхната издръжка е главно за сметка на държавния бюджет.

Държавните учреждения не са носители на властнически правомощия. Държавни органи са само някои от длъжностните лица, които са в служебни правоотношения с юридическото лице и определен административен закон ги овластява с публичноправна компетентност. Държавното учреждение, в което са ситуирани подобни държавни и административни органи притежава частноправна правосубектност, която е призната от закона поради финансирането му с публични средства и която служи за задоволяване на материално-техническите потребности на държавния орган, без които той не би могъл да осъществява правомощията си. В този случай е призната частноправна правосубектност на администрацията на държавния орган.

Според настоящата съдебна инстанция, правният статут на този вид юридически лица предполага невъзможността те да претърпят неимуществени вреди в следствие на критики към дейността на държавния (административния) орган, който е подпомаган от съответната администрация – юридическо лице. Настоящия случай е именно такъв, тъй като в процесната статия се твърдят неупражняване на правомощията на Изпълнителният

директор на агенцията и други оправомощени по закон лица. Наличието на клеветнически твърдения и обиди може да бъде установено по правилата на наказателния процес и да бъде основание за налагане на наказание по НК. Също така може да бъде ангажирана административно-наказателната отговорност на вестника и неговия автор, при установяване на нарушения по съответния ред. Всичко това не е в компетентността на гражданския съд и наличието на твърдените правонарушения, дори и след като бъдат доказани не може да обуслови настъпването на неимуществени вреди. Този извод е в съответствие с възприетото схващане в Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к.д. № 1/96 г. на КС и множество решения на ЕСПЧ, според което правната търпимост на критикуване на дейността на държавни органи е с по-висок праг, отколкото спрямо частноправни субекти.

Именно поради този принцип, администрацията на даден държавен орган не може да бъде злепоставена в обществените отношения, в които участва и да претърпи неимуществени вреди в следствие възпроизвеждането на мнения, факти, твърдения и информация в печатна медия. Дейността на държавното учреждение и на администрацията не е обусловена от репутацията и авторитетът на институцията и ръководещият я орган, а от направлението на тази дейност според закона и правилното му приложение. Накърняването на авторитета на държавната администрация може да има политическо значение, но не може да бъде отчетено от гражданския съд, като неимуществена вреда. Обществения интерес не е в съответствие с възможността фискът да се обогатява в следствие на критични твърдения, мнения и информация отправяни срещу държавни органи. Обратното становище би ограничило свободата на словото и печата установена в чл. 38, чл. 39, чл. 40 и чл. 41 от Конституцията на Република България, чл.10 ЕКПЧОС и с чл.19 от МПГПП, според критерии, които не са възприети в практиката на КС и ЕСПЧ и практически би се затруднило упражняването на тези конституционни права, които са основен показател за едно свободно и демократично общество.

При тези съображения, настоящата инстанция приема, че липсват настъпили вреди в правната сфера на ИАРА, които да са в причинна връзка с твърдяното от ищеца деяние. Поради това не може да бъде ангажирана гражданската отговорност на ответника и предявеният иск е неоснователен, а въззивната жалба следва да бъде уважена. При това несъвпадане в крайните изводи на двете съдебни инстанции, обжалваното решение следва да бъде отменено, а предявеният иск да бъде отхвърлен, като неоснователен.

При този изход на делото, разноските за двете съдебни инстанции следва да бъдат възложени в тежест на въззиваемия-ищец.

Мотивиран от горното и на основание чл. 271 от ГПК, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №1279/28.10.2021 г. по гр.д № 4616/2020 г. по

описа на Районен съд – Бургас, с което е уважен иск с правна квалификация чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД и “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД е осъдено да заплати на Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/, с адрес гр.Бургас, ул.“Александър Батенберг“ 1, представлявано от Галин Николов сумата от 4000 лева /четири хиляди лева/, представляваща обезщетение за нанесените неимуществени вреди, изразяващи се в накърнен престиж, в резултат на разпространени от ответника, чрез сайта му rns.bg и публикувана в него статия на 22.07.2020г. със заглавие „Как ИАРА покри шабленски браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“, неверни и позорящи твърдения, ведно със законната лихва от завеждане на исковата молба – 13.08.2020г. до окончателното изплащане и в частта, с която е разпределена отговорността за разноски, като

вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/ с адрес гр.Бургас, ул.“Александър Батенберг“ 1, представлявано от Галин Николов, осъдителен иск с правна квалификация чл. 49 вр. с чл. 45 ЗЗД срещу “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД с ЕИК 204083846, представлявано от Калинка Пенчева Александрова, за сумата в размер на 4000 лева /четири хиляди лева/, представляваща обезщетение за нанесените неимуществени вреди, изразяващи се в накърнен престиж, в резултат на разпространени от ответника, чрез сайта му rns.bg и публикувана в него статия на 22.07.2020г. със заглавие „Как ИАРА покри шабленски браконieri на калкан и лиши хазната от десетки хиляди лева“, неверни и позорящи твърдения, ведно със законната лихва от завеждане на исковата молба – 13.08.2020г. до окончателното изплащане, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/ с адрес гр.Бургас, ул.“Александър Батенберг“ 1, представлявано от Галин Николов да заплати на “БИОМАС ПАУЪР ПРОДЖЕКТ” ЕООД с ЕИК 204083846, представлявано от Калинка Пенчева Александрова, сумата от 1630 лева /хиляда шестстотин и тридесет лева/ разноски по делото за двете съдебни инстанции.

В останалата необжалвана част първоинстанционното решение е влязло в сила.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____